

Aile Ölçeği Gücü'nün Türkçe Versiyonu: Bir Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması

Turkish Version of Impact on Family Scale: A Study of Reliability and Validity

Nilgün BEK,^a
Yavuz YAKUT,^a
İbrahim Engin ŞİMŞEK,^b
Suat EREL,^c
Dr. Fatma UYGUR^d

^aFizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Hacettepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara
^bKemal Demir Fizik Tedavi ve
Rehabilitasyon Yüksekokulu,
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
^cFiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD,
Pamukkale Üniversitesi
Sağlık Uygulama ve
Araştırma Hastanesi, Denizli
^dDermatoloji Kliniği,
İzmir Bozyaka
Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir

Geliş Tarihi/Received: 15.09.2009
Kabul Tarihi/Accepted: 03.11.2009

Yazışma Adresi/Correspondence:
Nilgün BEK
Hacettepe Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Ankara,
TÜRKİYE/TURKEY
nilbek@hacettepe.edu.tr

Anahtar Kelimeler
Aile; sosyal değişim;
engelli çocuklar

Key Words
Family; social change;
disabled children

Sizlere ve değerli okurlarınıza, bilimsel çalışmalarında kullanabileceğinizi düşündüğüm, sonuçları yeni yayınlanmış olan, önemine inanarak gerçekleştirdiğimiz bir çalışma hakkında bilgi sunmak isterim.

Güncel sağlık kavramında yapılan her türlü tedavinin bedensel etkilerinin yanı sıra, hastalarımızın ve ailelerinin yaşam kalitelerine etkilerini belirlemek giderek önem kazanmaktadır. Literatürde bu tip etki faktörlerinin ölçülmesine yönelik olarak geliştirilmiş pek çok skala yer almaktadır.^{1,2} Çocuk sağlığına yönelik çalışmalarda, sadece çocuğun değil, ailenin diğer fertlerinin de yaşam kalitesinin ölçülebilir bir yöntemle belirlenmesi önemlidir. Literatürde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan Aileye Olan Etki Ölçeği [Impact on Family Scale (IPFAM)] adlı anket, kronik, sistemik ya da progresif hastalığı olan bir çocuğa sahip olan bir ailenin, bu durumdan etkilenme düzeyini ölçmek amacıyla uluslararası bilimsel araştırmalarda ve kliniklerde yaygın olarak kullanılmaktadır.³⁻⁶ Ayrıca, farklı dillerde uyarlama çalışmaları da yayınlanmış ya da devam etmektedir.⁷ IPFAM ile ailenin finansal desteği, durumun sosyal ilişkilerde yarattığı kesinti, baş etme gücü, genel etkilenim ve toplam etkilenim değerleri, 27 soruluk bir anketle irdelenmekte ve ailenin yaşamına etki düzeyi, değişik araştırmalarda kullanılmasına olanak verecek şekilde sayısal olarak ifade edilmektedir. Çalışmamızda, gerekli izinler alındıktan sonra, IPFAM anketinin Türkçe uyarlaması yapılmış, yanı sıra Türkçe kullanımı için geçerlilik ve güvenilirliği de araştırılarak sonuçları yayınlanmıştır ve meslektaşlarımızın kullanımına ekte sunulmuştur.⁸

Birlikte bilimsel alana, nitelikli ve sonuçları kullanılabilir çalışmalar katmak üzere saygılarımla.

IPFAM- Aileye Olan Etki Ölçeği			Tarih:
Anketi cevaplayan:	a) Anne	b) Baba	
Çocuğun adı-soyadı:			
Tanı:			
Yaş:			
Boy:			
Kilo:			
Adres:			
Tel:			
Anne-baba e-mail:			
Hastalık süresi:			
Mental retardasyon:	a) Var	b) Yok	
Akrabalık:			
Akrabalarda başka hastalık var mı?			
Eğitim düzeyi:	Anne:	Baba:	Çocuk:
Kaçınıcı çocuk?			
Çocuk sayısı:			
Kardeşlerde hastalık var mı?			
Ailede çalışan sayısı:			
Sosyal güvence:			
Ailede bakımı üstlenen kişi:			
Bakımı üstlenen kişinin çocuğa günlük ayırdığı süre:			
Toplam gelir düzeyi:			
Evde birlikte yaşayan kişi sayısı (kimler var?):			
Anne-baba:	a) Evli	b) Boşanmış	

<i>Size insanların hasta bir çocukla yaşamakla ilgili olarak söyledikleri bazı cümleleri okuyacağım. Lütfen her okuduğum cümle için kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum yargılarından birini seçiniz.</i>	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
a. Hastalık aile için parasal sorunlar yaratıyor				
b. Hastanedeki randevular nedeni ile işimden geri kalıyorum				
c. Çocuğuma bakabilmek için çalışma saatlerimi azaltıyorum				
d. Tıbbi masrafları karşılayabilmek için ek gelire ihtiyaç var				
e. Çocuğumun hastalığı yüzünden işimden ayrıldım				
f. Hastalık yüzünden şehir dışına seyahat edemiyoruz				
g. Çevremizdeki komşular çocuğumun hastalığı yüzünden bize farklı davranıyorlar				
h. Çocuğumun hastalığı yüzünden dışarı çıkmaya pek istekli değiliz				
i. Çocuğuma bakması için güvenilir birini bulmak çok zor				
j. Bazen çocuğumun durumu yüzünden dışarı çıkma planlarını son dakikada değiştirmek zorunda kalıyoruz				
k. Hastalık yüzünden aile ve arkadaşlarımızla daha az görüşüyoruz				
l. Paylaştıklarımız nedeni ile birbirimize daha bağlı bir aileyiz.				
m. Bazen çocuğuma normal bir çocuk gibi mi, yoksa özel bir şekilde mi davranılmalı, diye düşünüyorum				
n. Akrabalarım çocuğumla ilgili olarak anlayışlı ve yardımseverdir				
o. Hastalık yüzünden başka çocuk yapmayı düşünmüyorum				
p. Ben ve eşim, çocuğumun problemlerini birlikte konuşuyoruz				
q. Çocuğumuza normal bir çocukmuş gibi davranmaya çalışıyoruz				
r. Çocuğumun bakımı ile ilgilendikten sonra diğer aile fertleri için fazla zamanım kalmıyor				
s. Akrabalarım işe kanşıyor ve çocuğum için en iyisini kendilerinin bildiğini sanıyorlar				
t. Çocuğumun hastalığı yüzünden ailemiz bazı şeylerden vazgeçiyor (örneğin; misafirliğe gitmek)				
u. Çocuğumun hastalığı yüzünden yorgunluk benim için bir problem oluyor				
v. Günlük yaşıyorum ve gelecek için plan yapmıyorum				
w. Kimse taşıdığım yükü anlamıyor				
x. Hastaneye gitmek bende gerginlik yaratıyor				
y. Çocuğumun hastalığı ile başa çıkmayı öğrenmem kendimi daha iyi hissetmemi sağladı				
z. Gelecekte, yani çocuğum büyüdüğünde ve ben artık olmadıgımda çocuğuma ne olacağı konusunda endişeleniyorum				
aa. Bazen inişli çıkışlı bir hayat yaşadığımızı hissediyorum: örneğin; çocuğumun hastalığı kötüleştiğinde krizdeyiz, ama hastalığın durgun dönemlerinde iyi hissediyorum				
BAŞKA ÇOCUK VARSA				
bb. Çocuğumun ihtiyaçları yüzünden diğer çocuklarıma ilgi göstermek zor oluyor				
cc. Hasta bir çocuğa sahip olmak benim diğer çocuklarımla sağlığı konusunda da endişelenmeme yol açıyor				
4 YAŞ ve ÜZERİ BAŞKA ÇOCUK VARSA				
dd. Çocuğumun özel ihtiyaçları yüzünden çocukların arasında kavga çıkıyor				
ee. Diğer çocuklarımla kardeşlerinin hastalığından korkuyorlar				
ff. Diğer çocuklarımda yaşlıların birçoğuna göre daha fazla hastalık ve ağrı şikâyeti var				
gg. Çocuğumun hastalığı yüzünden diğer çocuklarımla okul notları kötü etkileniyor				

KAYNAKLAR

1. Angold A, Messer SC, Stangl D, Farmer EM, Costello EJ, Burns BJ. Perceived parental burden and service use for child and adolescent psychiatric disorders. *Am J Public Health* 1998;88(1):75-80.
2. Stein RE, Jessop DJ. The impact on family scale revisited: further psychometric data. *J Dev Behav Pediatr* 2003;24(1):9-16.
3. Kolk AM, Schipper JL, Hanewald GJ, Casari EF, Fantino AG. The Impact-on-Family Scale: a test of invariance across culture. *J Pediatr Psychol* 2000;25(5):323-9.
4. Stein RE, Riessman CK. The development of an impact-on-family scale: preliminary findings. *Med Care* 1980;18(4):465-72.
5. Williams AR, Piamjariyakul U, Williams PD, Bruggeman SK, Cabanela RL. Validity of the revised Impact on Family (IOF) scale. *J Pediatr* 2006;149(2):257-61.
6. Anastasi A. Evolving concepts of test validation. DOI:10.1146/annurev.ps.37.020186.000245).
7. Ravens-Sieberer U, Morfeld M, Stein RE, Jessop DJ, Bullinger M, Thyen U. [The testing and validation of the German version of the impact on family scale in families with children with disabilities]. [Article in German] *Psychother Psychosom Med Psychol* 2001;51(9-10):384-93.
8. Bek N, Simsek IE, Erel S, Yakut Y, Uygur F. Turkish version of impact on family scale: a study of reliability and validity. *Health Qual Life Outcomes* 2009;7:4.